

Posudek oponenta na diplomovou práci

Márie Hudákové

Rímské stříborné nádoby v stredoevropskom barbariku

V úvodu diplomantka vymezuje časově i geograficky svoje téma; následující kapitola je věnována těžbě rudy, tavení, stříbrotepcům a jejich technikám, nápisům a kolkům na vázách a na závěr sestavám římského stolního servisu.

Hlavní význam měly doly v Hispanii a Moesii Superior, ale i v Británii, Malé Asii, Dalmacii a Pannonii; byly majetkem fisku, státní, ale bývaly i pronajímány soukromníkům. Sluší připomenout, že v barbariku stříbro těženo nebylo. Pro svůj šperk užívali Germáni stříbro z římských mincí, snad i z rozbitých nádob.

Argentarii, stříbrníci, se sdružovali do cechů, nejkvalitnější dílny pracovaly v Římě, Kampánii a Alexandrii. Vedle svobodných a propuštěnců v nich pracovali také otroci.

Hrubý odlitek býval doformován na soustruhu, ucha přiletována, prostor mezi reliéfem a pláštěm vyplněn organickou hmotou či olovem. Vedle repousée byl reliéf odléván, zdoben niélem. Obvyklé zlcení bylo se rtutí za horka, kolky značí obvykle výrobce a nápisy majitele.

Servis byl podobný jako u levnějších bronzových nádob, ale početnější.

4. kapitola představuje diskusi tvarovou a funkční, nejběžnější jsou picí nádoby – kanthary, skyfy a jejich varianty, početné pánve, sloužící nejspíše jako ešus, naběračky (čerpáky) a cedníky k nalévání a cedění na víno i husté pivo a medovinu. Konve sloužily k nalévání zředěného vína, ale i na opláchnutí rukou, kratéry na ředění a míšení nápojů podobně jako vědra, tvar vhodnější pro přenášení.

Mísy byly na polévky, omáčky, talíře a podnosy na servírování masa, pečiva zákusků apod. Ze lžic menší cochlear byl zejména na vejčeka. Vzácné pyxidy bývaly krabičkami s pudry a mastmi, v barbariku jsou skoro neznámé; naprosto převažuje picí servis.

To vše platí pro germánskou elitu, přejímající spolu s nádobami římský způsob stolování.

Spíše ovšem šlo o keimelia k předvádění, rodinné poklady, representace skrze *objets de memoire* - pamětiny patrně i s příběhy.

Vzorná úprava katalogu se vyrovná publikovaným pracím Droberjarovým a a Jílkovým, text je velmi dobře revidován a skoro bez překlepů, velká péče je věnována rozsáhlé obrazové části.

Chybí ovšem práce o pokladech stříbrných nádob v městech pod Vesuvem, nové práce o kovových nádobách v Itálii i Francii, a zejména obecné monografie (Tassinari ad.), obecně zanedbávaný aspekt ve střední Evropě, a srovnání s početnějšími bronzovými: obojí se vyvíjely paralelně. Také mi chybí kunsthistorický přístup, převažující v době Svobodově a Sakařově. Kozlí ucho z Dobřichova - Pičhory je ve stylu ještě předaugustovském, jako část Hildesheimu, velká část Mušova augustovská, lanx ze Stráží z doby Antonina Pia. Svě by si

zasloužila i srovnání s historickými prameny a okolnostmi a výklady ikonografie lanxu. U zlomků bych rád připomněl, že mohou souviset s thesaurací materiálu pro germánský šperk. Přesto jde o práci pilnou, pečlivě rozmyšlenou i zpracovanou, kterou bych navrhl klasifikovat jako výbornou.

V Praze dne 15.8. 2016

Prof. Jan Bouzek, DrSc